

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. декана факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економічної теорії
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа»
вид дисципліни: обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«29» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Шедякова Т. Є.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри

(оригінал підписано)

Ірина ДЕРІД
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи) «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(оригінал підписано)

Надія КАЗАКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародна логістика і митна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи) «Міжнародна логістика і митна справа» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(оригінал підписано)

Олена ХАНОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(оригінал підписано)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» складена відповідно до освітньо-професійних (освітньо-наукових) програм «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародна логістика і митна справа» підготовки бакалаврів спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є формування у студентів системи компетентностей, які необхідні для отримання знань про економічні відносини в умовах обмеженості ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб, які невпинно зростають.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни.

Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова
Денна форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
1-й
Лекції
16 год.
Практичні, семінарські заняття
16 год.
Самостійна робота 58 год
Індивідуальні завдання
–

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Розвиток економічних знань. Основи економічної теорії: предмет, метод, функції

Зміст: етимологія слова «економіка»; зародження перших економічних у стародавньому суспільстві (Стародавня Азія, Стародавня Греція, Римська імперія); економічна думка середньовічних схоластів; оформлення історичних шкіл економічної науки (меркантилізм, класична економічна школа, кейнсіанство, неокласичний напрямок, неокейнсіанство, інституціоналізм); предмет економічної теорії; сутність економічних категорій і законів; функції економічної науки; методи економічного аналізу (аналіз, синтез, порівняння, абстракція, сходження від абстрактного до конкретного, індукція, дедукція).

Тема 2. Суспільне виробництво

Зміст: сутність суспільного виробництва; необмеженість потреб і обмеженість ресурсів; фактори виробництва (труд, земля, капітал, підприємницькі здібності); розрізнення предметів праці і засобів праці; крива виробничих можливостей; побудова її графічного зображення; альтернативна вартість господарських рішень; виробнича функція; економічне відтворення – просте і розширене; екстенсивне і інтенсивне економічне зростання; економічна ефективність.

Тема 3. Власність та її економічна роль

Зміст: сутність відносин власності; об'єкти і суб'єкти власності; теорія прав власності (право розпорядження, користування, розпорядження, привласнення); відповідальність породжена власністю; приватна власність (особиста приватна власність, індивідуальна приватна власність, групова приватна власність, колективна приватна

власність, корпоративна приватна власність); суспільна власність (державна власність, безпосередньо суспільна власність); сутність приватизації; приклади приватизації у світі; характер процесу приватизації в Україні.

Тема 4. Попит і пропозиція в ринковій економіці

Зміст: попит; пропозиція; ціна продавця; ціна покупця; закон попиту; крива попиту; нецінові фактори попиту; зрушення кривої попиту під впливом нецінових факторів; крива пропозиції; нецінові фактори пропозиції; зрушення кривої пропозиції під впливом нецінових факторів; сутність і графічне зображення ринкової рівноваги; дефіцит і надлишок товару; еластичність; еластичні та нееластичні попит та пропозиція.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорії вартостей і грошей

Зміст: поняття продукту праці та товару; умови перетворення натурального господарства на товарне; просте та капіталістичне товарне господарство; трудова теорія вартості товару; теорія граничної корисності (цінності); історичний процес виникнення та трансформації грошей.

Тема 6. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи

Зміст: протиріччя між продуктивними силами суспільства і економічними відносинами як джерело економічного розвитку; періодизація етапів економічного розвитку суспільства по критерію «індустріалізації»; стадійний, формаційний та цивілізаційний підходи; що таке економічна система; традиційна економічна система; командно-адміністративна система; ринкова система; змішана економічна система; сутність ринку і його функції; інфраструктура; ринкова інфраструктура.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л.		п.	лаб.	інд.	с.р.
Тема 1. Розвиток економічних знань. Основи економічної теорії: предмет, методи, функції	18	4	4		10
Тема 2. Суспільне виробництво	14	2	2		10
Тема 3. Власність та її економічна роль	14	2	2		10
Тема 4. Попит і пропозиція в ринковій економіці	18	4	4		10
Тема 5. Товарне виробництво. Теорії вартості та грошей	14	2	2		10
Тема 6. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи	12	2	2		8
Усього годин	90	16	16		58

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Розвиток економічних знань. Основи економічної теорії: предмет, методи, функції	4

2	Тема 2. Суспільне виробництво	2
3	Тема 3. Власність та її економічна роль	2
4	Тема 4. Попит і пропозиція в ринковій економіці	4
5	Тема 5. Товарне виробництво. Теорії вартості та грошей	2
6	Тема 6. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи	2
Разом		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка за конспектом та наданою літературою до семінару за темою 1. Додатково знайти інформацію про економістів із різних економічних шкіл.	10
2	Підготовка за конспектом та наданою літературою до семінару за темою 2. Додатково оволодіти інформацією про зміну ставлення економічної теорії до підприємницьких здібностей як фактору виробництва.	10
3	Підготовка за конспектом та наданою літературою до семінару за темою 3. Додатково оволодіти інформацією про специфіку приватизації підприємств та землі в Україні у трансформаційний період.	10
4	Підготовка за конспектом та наданою літературою до семінару за темою 4. Вирішення заданих задач.	10
5	Підготовка за конспектом та наданою літературою до семінару за темою 5. Додатково оволодіти інформацією про історичний розвиток категорії «гроші».	10
6	Підготовка за конспектом та наданою літературою до семінару за темою 6. Додатково оволодіти інформацією про сучасні види економічних систем зі змішаною економікою, зробити їх порівняння	8
Разом		58

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання – це взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

- Під час викладення навчального матеріалу:
 - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
- За організаційним характером навчання:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Разом із виконанням завдань з вивчених тем можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача: проходження тренінг-курсів або дистанційних курсів з використанням сучасних освітніх технологій на різноманітних онлайн-платформах; участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, гуртках та зустрічах із використанням сучасних освітніх технологій; участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем, що вивчаються в межах дисципліни «Основи економічної теорії» й т. ін.

8. Методи контролю

Метод контролю – це система дій, націлена на перевірку знань студента. В дисципліні «Основи економічної теорії» для денної форми навчання використовуються наступні форми контролю:

- усний контроль, що по своїй сутності передбачає діалог і перевірку репродуктивного відтворення студентом отриманої інформації, а також усний контроль у формі доповіді студентом стосовно проблеми, що не була вирішена в рамках інформації, даної у лекції;
- дискусія, що передбачає активний диспут між усією групою та викладачем стосовно знаходження відповіді на поставлене питання;
- письмовий поточний тестовий контроль;
- підсумковий контроль у вигляді екзамену.

Екзаменаційний білет має таку структуру (взірець):

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ...

1. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
2. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
3. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
4. Дайте коротке визначення (по 2 бали за визначення)...

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота						Разом	Екзамен	Сума
Семінарські заняття								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	60	40	100
10	10	10	10	10	10			

T1, T2 ... – теми розділів

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінки успішності та результатів навчання

1) Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях
Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях (за п'ятибальною шкалою) встановлюються за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;
знання основної та додаткової літератури;
уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій;
розв'язання задач, проведення розрахунків тощо при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах і аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

5 балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів України.

4 бали свідчать, що студент має тверді знання з дисципліни «Основи економічної теорії» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

3 бали ставляться тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали ставиться, коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

2–0 балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

2) Критерії оцінки знань при виконанні задач

5 балів ставиться, коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

4 бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

3 бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без повного теоретичного обґрунтування.

2–0 ставиться, коли студент зовсім не розв'язує задачі, або розв'язує її неправильно. Опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язку задачі іншим студентом.

3) Критерії оцінки відповідей на тестові завдання

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1–2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання ставиться в залежності від набраної кількості балів.

5 балів ставиться, якщо правильні відповіді складають 90–100%.

4 бали ставиться, якщо правильні відповіді складають 70–89%.

3 бали ставиться, якщо правильні відповіді складають 50–69%.

2–0 ставиться, якщо правильні відповіді складають до 50%.

4) Критерії оцінювання аналітично-пошукових завдань та рефератів

5 балів ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки;

4 бали ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчий підхід при аналізі проблем

3 бали отримує студент, який виконав завдання з незначними помилками, в недостатній мірі використав статистичний та фактичний матеріал, не виявив авторського розуміння проблеми;

2 бали ставиться студентові, який припускається грубих помилок та логічної непослідовності під час виконання завдання, не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. Київ : Знання, 2019. 702 с.
2. Базилук А. В. Економічна теорія: практикум / А. В. Базилук, Ж. В. Дерій, В. В. Концева. І. О. Хломенко. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
3. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Економіка: теорія і практика: підручник. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 232 с.
4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): навч. посіб. / авт.: Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, М. М. Теліщук та ін. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2018. 298 с.
5. Економічна теорія: навч. посіб. для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С. І. Архієреєва. Харків : Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2020. 230 с.
6. Економічна теорія: підручник / За заг. ред. В. П. Якобчук. Київ : Ліра-К, 2020. 450 с.
7. Економічна теорія: підручник / М. Соколов, М. Горlach, В. Гуценко, М. Кримов, М. Жиленкова. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 532 с.
8. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. Київ : Медицина, 2018. 232 с.
9. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 324 с.

10. Основи економічної теорії : навч. посіб. / С. І. Архієреєв та ін.; ред. С. І. Архієреєв. – Харків Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2018. 120 с.
11. Основи економічної теорії: навч. посібн. / Ю. Г. Козак, С. С. Шаповалова, О. С. Кіро та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.
12. Панчишин С., Островерх П., Грабінська І. Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка: підручник. Львів : Апріорі, 2019. 647 с.
13. Політична економія: навч. посіб. / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. Харків : Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2019. 280 с.
14. Чепінога В. Г. Економічна теорія: підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 656 с.
15. Юрчишин В. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. Київ : Заповіт, 2018. 202 с.
16. Kates. K. Classical Economic Theory and the Modern Economics. Melbourne : RMIT University Press, 2020. 264 p.
17. Mankiw, N. G. Principles of Economics (MindTap Course List). London : Springer, 2019. 702 p.
18. McConnell, C. Economics: Principles, Problems, & Policies / Campbell McConnell, Stanley Brue, Sean Flynn. 22st Ed. NY : McGraw-Hill, 2021. 960 p.
19. Ray, M., Anderson, D. Krugman's Economics for AP. NY : BFW, 2010. 927 p.
20. Zhang, W. B. The General Economic Theory: An Integrative Approach. London : Springer, 2020. 654 p.

Допоміжна література

1. Акулов М. Г. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Вінниця : Нілан, 2013. 394 с.
2. Алієва-Барановська В. М., Дахно І. І. Глобальний бізнес: навч. посіб.-довідник. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. 560 с.
3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб. / С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. Київ : Знання, 2013. 437 с.
4. Артёмова Т. І. Глобальне економічне лідерство у контексті ціннісного аналізу // Економіка України. 2017. № 5–6. С. 123–135.
5. Біла С. О. Новітні тренди розвитку глобалізаційних процесів. *Економічний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. Вип. № 33 (1). 2017. С. 7–5.
6. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова та ін. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. 608 с.
7. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В. Д. Лагутіна. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. 608 с.
8. Кушнір В. Мікро- та макроекономіка. Київ : Центр навчальної літератури. 2012. 256 с.
9. Мацелюх Н. П., Максименко, І. А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 382 с.
10. Островський І. А., Тимофієва С. Б. Тексти лекцій з дисципліни «Економічна теорія» (для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа», 6.140101, «Туризм» та 6.030601 «Менеджмент»). Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2015. 120 с.
11. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: історія, політика. Київ : Либідь, 2019. 960 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Верховна Рада України. URL: <http://rada.gov.ua>.
3. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Світовий Банк. URL: <https://www.worldbank.org>.
5. Наукове видавництво ТОВ «ДКС Центр». URL: <https://nauka.com.ua>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах воєнного стану освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформах Google Classroom та Zoom можуть проводитись практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в дистанційній формі з використанням платформ Google Classroom та Zoom.

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. декана факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економічної теорії
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес»**
вид дисципліни: **обов'язкова**
факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«29» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Шедякова Т. Є.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри

(оригінал підписано)

Ірина ДЕРІД

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «Міжнародний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи) «Міжнародний бізнес» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(оригінал підписано)

Ірина ДЕРІД

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи) «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(оригінал підписано)

Надія КАЗАКОВА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(оригінал підписано)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» складена відповідно до освітньо-професійних (освітньо-наукових) програм «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес» підготовки бакалаврів спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є формування у студентів системи компетентностей, які необхідні для отримання знань про економічні відносини в умовах обмеженості ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб, які невпинно зростають.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни.

Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова
Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
1-й
Лекції
8 год.
Самостійна робота
82 год.
Індивідуальні завдання
—

1.6. Заплановані результати навчання.

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з

використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

ПРН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Розвиток економічних знань. Основи економічної теорії: предмет, метод, функції

Зміст: етимологія слова «економіка»; зародження перших економічних у стародавньому суспільстві (Стародавня Азія, Стародавня Греція, Римська імперія); економічна думка середньовічних схоластів; оформлення історичних шкіл економічної науки (меркантилізм, класична економічна школа, кейнсіанство, неокласичний напрям, неокейнсіанство, інституціоналізм); предмет економічної теорії; сутність економічних категорій і законів; функції економічної науки; методи економічного аналізу (аналіз, синтез, порівняння, абстракція, сходження від абстрактного до конкретного, індукція, дедукція).

Тема 2. Суспільне виробництво

Зміст: сутність суспільного виробництва; необмеженість потреб і обмеженість ресурсів; фактори виробництва (труд, земля, капітал, підприємницькі здібності); розрізнення предметів праці і засобів праці; крива виробничих можливостей; побудова її графічного зображення; альтернативна вартість господарських рішень; виробнича функція; економічне відтворення – просте і розширене; екстенсивне і інтенсивне економічне зростання; економічна ефективність.

Тема 3. Власність та її економічна роль

Зміст: сутність відносин власності; об'єкти і суб'єкти власності; теорія прав власності (право розпорядження, користування, розпорядження, привласнення); відповідальність породжена власністю; приватна власність (особиста приватна власність, індивідуальна приватна власність, групова приватна власність, колективна приватна власність, корпоративна приватна власність); суспільна власність (державна власність, безпосередньо суспільна власність); сутність приватизації; приклади приватизації у світі; характер процесу приватизації в Україні.

Тема 4. Попит і пропозиція в ринковій економіці

Зміст: попит; пропозиція; ціна продавця; ціна покупця; закон попиту; крива попиту; нецінові фактори попиту; зрушення кривої попиту під впливом нецінових факторів; крива пропозиції; нецінові фактори пропозиції; зрушення кривої пропозиції під впливом нецінових факторів; сутність і графічне зображення ринкової рівноваги; дефіцит і надлишок товару; еластичність; еластичні та нееластичні попит та пропозиція.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорії вартостей і грошей

Зміст: поняття продукту праці та товару; умови перетворення натурального господарства на товарне; просте та капіталістичне товарне господарство; трудова теорія вартості товару; теорія граничної корисності (цінності); історичний процес виникнення та трансформації грошей.

Тема 6. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи

Зміст: протиріччя між продуктивними силами суспільства і економічними відносинами як джерело економічного розвитку; періодизація етапів економічного розвитку суспільства по критерію «індустріалізації»; стадійний, формаційний та цивілізаційний підходи; що таке економічна система; традиційна економічна система; командно-адміністративна система; ринкова система; змішана економічна система; сутність ринку і його функції; інфраструктура; ринкова інфраструктура.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
л.		пр.	лаб.	інд.	с.р.	
Тема 1. Розвиток економічних знань. Основи економічної теорії: предмет, методи, функції	16	2				14
Тема 2. Суспільне виробництво	16	2				14
Тема 3. Власність та її економічна роль	16	2				14
Тема 4. Попит і пропозиція в ринковій економіці	16	2				14
Тема 5. Товарне виробництво. Теорії вартості та грошей	13					13
Тема 6. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи	13					13
Усього годин	90	8				82

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Не передбачено

5. Завдання для самостійної роботи

Щоб отримати необхідні для допуску до екзамену бали, студент повинен виконати три поточних завдання реферативно-презентаційного характеру, а також індивідуально-дослідницьке завдання.

Індивідуально-дослідницьке завдання з дисципліни «Основи економічної теорії» виконується самостійно кожним студентом. Метою виконання індивідуально-дослідницького завдання є закріплення матеріалу, який вивчається на курсі. Орієнтовні теми комплексного індивідуально-дослідницького завдання додаються. З переліком тем можна ознайомитися на сторінці курсу в системі Moodle:
<https://moodle.karazin.ua/mod/assign/view.php?id=276674>

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка за конспектом та наданою літературою за темою 1. Додатково знайти інформацію про економістів із різних економічних шкіл.	14
2	Підготовка за конспектом та наданою літературою за темою 2. Додатково оволодіти інформацією про зміну ставлення економічної теорії до підприємницьких здібностей як фактору виробництва.	14
3	Підготовка за конспектом та наданою літературою за темою 3. Додатково оволодіти інформацією про специфіку приватизації підприємств та землі в Україні у трансформаційний період.	14
4	Підготовка за конспектом та наданою літературою за темою 4. Додатково оволодіти інформацією про формування кривих попиту та пропозиції.	14
5	Підготовка за конспектом та наданою літературою за темою 5. Додатково оволодіти інформацією про історичний розвиток категорії «гроші».	13
6	Підготовка за конспектом та наданою літературою за темою 6. Додатково оволодіти інформацією про сучасні види економічних систем зі змішаною економікою, зробити їх порівняння	13
Разом		82

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання – це взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:
 - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - прикладні (вправи, дослідні роботи).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Разом із виконанням завдань з вивчених тем можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача: проходження тренінг-курсів або

дистанційних курсів з використанням сучасних освітніх технологій на різноманітних онлайн-платформах; участь в майстер-класах, форумах, конференціях, гуртках та зустрічах із використанням сучасних освітніх технологій; участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем, що вивчаються в межах дисципліни «Основи економічної теорії» й т. ін.

8. Методи контролю

Метод контролю – це система дій, націлена на перевірку знань студента. В дисципліні «Основи економічної теорії» для денної форми навчання використовуються наступні форми контролю:

- усний контроль, що по своїй сутності передбачає діалог і перевірку репродуктивного відтворення студентом отриманої інформації, а також усний контроль у формі доповіді студентом стосовно проблеми, що не була вирішена в рамках інформації, даної у лекції;
- дискусія, що передбачає активний диспут між усією групою та викладачем стосовно знаходження відповіді на поставлене питання;
- письмовий поточний контроль;
- підсумковий контроль у вигляді екзамену.

Екзаменаційний білет має таку структуру (взірець):

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ...

1. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
2. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
3. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
4. Дайте коротке визначення (по 2 бали за визначення)...

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота						Разом	Екзамен	Сума
10	10	10	10	10	10	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінки успішності та результатів навчання

1) Критерії оцінки індивідуально-дослідницького завдання.

Критерії оцінки індивідуально-дослідницьке завдання (за п'ятибальною шкалою) встановлюються за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу; знання основної та додаткової літератури; уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій; розв'язання дискусійних питань, внесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах і аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

5 балів студент отримує, якщо виконання завдання повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони

проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів України.

4 бали свідчать, що студент має тверді знання з дисципліни «Основи економічної теорії» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

3 бали ставляться тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали ставиться, коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

2–0 балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

2) Критерії оцінки знань при виконанні поточних завдань

5 балів ставиться, коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

4 бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при розрахунках.

3 бали студент отримує у тому випадку, коли вирішення завдання дається без повного теоретичного обґрунтування.

2–0 ставиться, коли студент зовсім не виконує завдання, або виконує його неправильно. Опис та вирішення завдання є ідентичним опису і вирішенню завдання іншим студентом.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. Київ : Знання, 2019. 702 с.
2. Базиліук А. В. Економічна теорія: практикум / А. В. Базиліук, Ж. В. Дерій, В. В. Концева. І. О. Хломенко. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
3. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Економіка: теорія і практика: підручник. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. 232 с.
4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): навч. посіб. / авт.: Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, М. М. Теліщук та ін. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2018. 298 с.

5. Економічна теорія: навч. посіб. для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С. І. Архієреєва. Харків : Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2020. 230 с.
6. Економічна теорія: підручник / За заг. ред. В. П. Якобчук. Київ : Ліра-К, 2020. 450 с.
7. Економічна теорія: підручник / М. Соколов, М. Горlach, В. Гущенко, М. Кримов, М. Жилєнкова. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 532 с.
8. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. Київ : Медицина, 2018. 232 с.
9. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 324 с.
10. Основи економічної теорії : навч. посіб. / С. І. Архієреєв та ін.; ред. С. І. Архієреєв. – Харків Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2018. 120 с.
11. Основи економічної теорії: навч. посібн. / Ю. Г. Козак, С. С. Шаповалова, О. С. Кіро та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.
12. Панчишин С., Островерх П., Грабінська І. Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка: підручник. Львів : Априорі, 2019. 647 с.
13. Політична економія: навч. посіб. / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. Харків : Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2019. 280 с.
14. Чепінога В. Г. Економічна теорія: підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 656 с.
15. Юрчишин В. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. Київ : Заповіт, 2018. 202 с.
16. Kates, K. Classical Economic Theory and the Modern Economics. Melbourne : RMIT University Press, 2020. 264 p.
17. Mankiw, N. G. Principles of Economics (MindTap Course List). London : Springer, 2019. 702 p.
18. McConnell, C. Economics: Principles, Problems, & Policies / Campbell McConnell, Stanley Brue, Sean Flynn. 22st Ed. NY : McGraw-Hill, 2021. 960 p.
19. Ray, M., Anderson, D. Krugman's Economics for AP. NY : BFW, 2010. 927 p.
20. Zhang, W. B. The General Economic Theory: An Integrative Approach. London : Springer, 2020. 654 p.

Допоміжна література

1. Акулов М. Г. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Вінниця : Нілан, 2013. 394 с.
2. Алієва-Барановська В. М., Дахно І. І. Глобальний бізнес: навч. посіб.-довідник. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. 560 с.
3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб. / С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. Київ : Знання, 2013. 437 с.
4. Артємова Т. І. Глобальне економічне лідерство у контексті ціннісного аналізу // Економіка України. 2017. № 5–6. С. 123–135.
5. Біла С. О. Новітні тренди розвитку глобалізаційних процесів. *Економічний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. Вип. № 33 (1). 2017. С. 7–5.
6. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова та ін. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. 608 с.
7. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В. Д. Лагутіна. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. 608 с.
8. Кушнір В. Мікро- та макроекономіка. Київ : Центр навчальної літератури. 2012. 256 с.
9. Мацелюх Н. П., Максименко, І. А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 382 с.

10. Островський І. А., Тимофієва С. Б. Тексти лекцій з дисципліни «Економічна теорія» (для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа», 6.140101, «Туризм» та 6.030601 «Менеджмент»). Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2015. 120 с.
11. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: історія, політика. Київ : Либідь, 2019. 960 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Верховна Рада України. URL: <http://rada.gov.ua>.
3. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Світовий Банк. URL: <https://www.worldbank.org>.
5. Наукове видавництво ТОВ «ДКС Центр». URL: <https://nauka.com.ua>.

12. Особливості навчання за дистанційною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах воєнного стану освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформах Moodle та Zoom можуть проводитись консультації та контроль самостійної роботи.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам надається можливість скласти екзамен в дистанційній формі з використанням платформ Moodle та Zoom.